

Historia języka polskiego - dzieje budowy i używania języka narodowego - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Historia języka polskiego - dzieje budowy i używania języka narodowego
Kod przedmiotu	09.3-WH-FP-HJP-1-Ć-S14_genLC480
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	6
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Przedmiot ma na celu wyposażenie studenta w wiedzę na temat językowej przeszłości środka komunikatywnego wspólnoty narodowej polskiej oraz kształcenie umiejętności analizy historycznojęzykowej tekstów dawnych.

Wymagania wstępne

Student ma ogólną wiedzę o rozwoju języka polskiego.

Zakres tematyczny

WYKŁAD:

1. Historia języka polskiego jako nauka (przedmiot, źródła, podstawy teoretyczne, metody badawcze, cele i zadania).
2. Periodyzacje dziejów języka i nauki o dziejach języka.
3. Klasyfikacja źródeł do dziejów języka polskiego.
4. Genealogia języka polskiego. Początki ponadregionalnego środka komunikatywnego (dyskusja o genezie polskiego języka literackiego).
5. Dzieje onimów – nazwy osobowe i miejscowe.
6. Kontakty polszczyzny z innymi językami.
7. Instytucje i ich rola w tworzeniu wzorów językowych zachowań (Kościół, urzędy i kancelarie, szkoła).
8. Dawne zjawiska językowe we współczesnej polszczyźnie.

ĆWICZENIA:

1. Grafia prosta i złożona zabytków polszczyzny.
2. Najważniejsze zmiany w zakresie systemu językowego - fonetyka, morfologia, składnia.
3. Przemiany ilościowe i jakościowe słownictwa jako wyraz przemian w potrzebach komunikatywnych wspólnoty.
4. Początki i wzrost świadomości językowej oraz rozwój myśli historycznojęzykowej o języku polskim (traktaty ortograficzne, leksykony).
5. Najważniejsze zabytki piśmiennictwa polskiego - analiza gatunku, stylu, języka.

Metody kształcenia

Wykład – wykład informacyjny, wykład analityczny, wykład problemowy.

Ćwiczenia – dyskusja, praca z tekstem źródłowym, analiza tekstu źródłowego, praca w grupach.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbolne efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student objaśnia genezę, budowę, pochodzenie i funkcjonowanie polszczyzny, charakteryzuje fazy rozwoju polszczyzny i główne tendencje rozwojowe polszczyzny motywowane przemianami w potrzebach komunikatywnych wspólnoty narodowej i wspólnot podrzędnych	KEP1_W04	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium - egzamin	- Wykład - Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student definiuje terminy z zakresu historii języka polskiego (dziejów jego budowy i używania),	KEP1_W02	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium - odpowiedź ustna - egzamin	- Wykład - Ćwiczenia
student objaśnia terminologię, teorie i metodologię z zakresu historii języka polskiego (dziejów jego budowy i używania)	KEP1_W03	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium - odpowiedź ustna - egzamin	- Wykład - Ćwiczenia
student dokonuje analizy form językowych oraz tekstu dawnego z zastosowaniem metod językoznawstwa diachronicznego, uwzględniając kontekst społeczny i historycznokulturowy;	KEP1_U14	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium - odpowiedź ustna - egzamin	- Wykład - Ćwiczenia
student wskazuje przyczyny zmian językowych powodowanych przemianami (kulturowymi, cywilizacyjnymi, społecznymi) we wspólnocie komunikatywnej polskiej	KEP1_U07	- obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna - sprawdzian - egzamin	- Wykład - Ćwiczenia
student dowodzi konieczności odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i językowego oraz znaczenia wspólnotowego dziedzictwa językowego dla rozumienia dawnych i współczesnych zjawisk społecznych i kulturowych	KEP1_K07	- aktywność w trakcie zajęć - odpowiedź ustna	- Wykład - Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia: obecność na zajęciach i aktywny w nich udział (w dyskusjach, w formie odpowiedzi ustnej, poprzez wykonywane ćwiczeń), a także otrzymanie pozytywnej oceny z kolokwium.

Wykład: uzyskanie oceny pozytywnej z egzaminu.

Literatura podstawowa

Borawski S., *Wprowadzenie do historii języka polskiego*, Warszawa 2000.

Długosz-Kurczabowa K., Dubisz S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa 2003.

Dubisz S., *Periodyzacja rozwoju polszczyzny, a w szczególności jej dziejów najnowszych (1939-2019)*, Białystok 2019.

Historia języka w XXI wieku. Stan i perspektywy, pod red. M. Pastuch, M. Siuciak, Katowice 2018.

Język polski czasu II wojny światowej, pod red. I. Bajerowej, Warszawa 1996.

Klemensiewicz Z., *Historia języka polskiego*, Warszawa 1974 (i wyd. następne).

Klemensiewicz Z., Lehr-Splawiński T., Urbańczyk S., *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa 1965.

Polskie nazwy własne. Encyklopedia, pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko, Warszawa 1998.

Teksty staropolskie. Analizy i interpretacje, pod red. W. Decyk-Zięby i S. Dubisza, Warszawa 2003.

Walczak B., *Zarys dziejów języka polskiego*, Poznań 1995.

Wybory tekstów dawnych:

Borawski S., Furdal A., *Wybór tekstów do historii języka polskiego*, Warszawa 2003.

Taszycki W., *Najdawniejsze zabytki języka polskiego*, wyd. IV, Wrocław 1967.

Vrtel-Wierczyński S., *Wybór tekstów staropolskich: czasy najdawniejsze do r. 1543*, Warszawa 1977.

Wybór tekstów z dziejów języka polskiego, t. 1.: *Do połowy XIX w.*, t. 2.: *Od połowy XIX w.*, pod red. M. Cybulskiego, Łódź 2015.

Wydra W., Rzepka W. R., *Chrestomatia staropolska. Teksty do roku 1543*, Wrocław 1984.

Literatura uzupełniająca

Bajerowa I., *Kształtowanie się systemu polskiego języka literackiego w XVIII w.*, Wrocław 1964.

Bajerowa I., *Polski język ogólny XIX wieku. Stan i ewolucja*, t. 1-2, Katowice 1986-1992.

Bajerowa I., *Zarys historii języka polskiego 1939–2000*, Warszawa 2003.

Burzywoda U., Ostaszewska D., Rejter A., Siuciak M., *Polszczyzna XVII wieku. Stan i przeobrażenia*, Katowice 2002.

Buttler D., *Rozwój semantyczny wyrazów polskich*, Warszawa 1978.

Dubisz S., *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, analizy)*, Warszawa 2002.

Dubisz S., *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, szkice)*, Warszawa 2007.

Hawrysz M., *Język miejskiej wspólnoty Opola na przełomie XVII i XVIII wieku. Studium pragmatolingwistyczne*, Wrocław 2003.

Hawrysz M., *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej*, Zielona Góra 2012.

Jurewicz-Nowak M., *Językowy wyraz kontaktów międzyetnicznych w "Księdze wójtowskiej miasta Opola" z przełomu wieków XVII i XVIII*, Zielona Góra 2015.

Kazania świętokrzyskie. Nowa edycja. Nowe propozycje badawcze, red. P. Stępień, Warszawa 2009.

Kępińska A., *Kształtowanie się polskiej kategorii męsko- i niemęskoosobowości. Język wobec płci*, Warszawa 2006.

Kotlarska I., *Intencjonalność wypowiedzi w "Dzienniku nauczyciela domowego" (1814-1823) Juliana Antonowicza w świetle analizy pragmatycznej i leksykalnej*, Zielona Góra 2016.

Książek-Bryłowa W., *Warianty fleksyjne w historii języka polskiego* [w:] T. Skubalanka, W. Książek-Bryłowa, *Wariantywność polskiej fleksji*, Wrocław 1992.

Kucała M., *Rodzaj gramatyczny w historii polszczyzny*, Wrocław 1978.

Lehr-Splawiński T., *Język polski. Pochodzenie, powstanie, rozwój*, Warszawa 1978.

Pałucka-Czeriak, *Stabilność i wariantywność języka protokołów w "Księdze cechu piwowarów krakowskich z lat 1729-1780" w ujęciu genologicznym i pragmatolingwistycznym*, Zielona Góra 2017.

Rospond S., *Kościół w dziejach języka polskiego*, Wrocław 1985.

Rospond S., *Rola wielkich pisarzy w kształtowaniu języka ogólnonarodowego*, [w:] *Symbolae polonicae in honorem Stanisłai Jodłowski*, Wrocław 1972.

Rozprawy o historii języka polskiego, pod red. S. Borawskiego, Zielona Góra 2005.

Siuciak M., *Kształtowanie się kategorii gramatycznej liczebnika w języku polskim*, Katowice 2008.

Skubalanka T., *Historyczna stylistyka języka polskiego*, Wrocław 1984.

Szagan D., *Ukształtowanie leksykalno-stylistyczne poezji religijnej Kornela Ujejskiego*, Zielona Góra 2006.

Śmiech W., *Rozwój form czasu teraźniejszego czasowników w języku polskim*, Łódź 1967.

Żuraszek-Ryś I., *Polonizacja a niemiecka przeszłość Zielonej Góry i okolicy. Nazwy świadectwem historii regionu*, [w:] *Polen und Deutsche in Europa. Polacy i Niemcy w Europie*, Poznań, 2018.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr Iwona Żuraszek-Ryś (ostatnia modyfikacja: 04-05-2022 18:23)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ